

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

IMPLEMENTATION OF THE PROJECT METHOD WHEN TEACHING SPANISH TO STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALTIES

Сучасний етап розвитку суспільства вимагає перегляду підходів до викладання іноземної мови. Метою публікації є узагальнення підходів до сутності методу проектів та висвітлення досвіду використання цього методу під час організації освітнього процесу зі студентами економічних спеціальностей. У статті представлено підхід до визначення сутності цього методу (активне обговорення теми, яка є цікавою та корисною для здобувачів освіти і яка дозволяє виявити проблеми з метою ініціювання у студентів бажання до подальшого навчання). Узагальнено основні ознаки навчальних проектів (визначення конкретної мети, яка дозволяє використовувати іноземну мову у спілкуванні та отримання нової інформації; спільне планування та проведення проектів викладачем та здобувачами освіти; проведення самостійних досліджень за допомогою різних джерел інформації: сайтів, книжок, журналів, словників тощо; результат навчальної діяльності, який можна продемонструвати поза аудиторією та який може сприяти організації дебатів або дискусії у реальному житті). Обов'язковим елементом методу проектів є робота у команді, що вимагає від студентів відповідального ставлення до своєї частини завдання, оцінки результатів власної праці та праці одногрупників. Узагальнено основні переваги методу проектів (мимовільне запам'ятовування лексичних та граматичних одиниць; створення умов для вільних висловів і осмислення інформації; збагачення словникового запасу; розвиток комунікативних умінь; розширення світогляду студентів). Установлено, що є декілька етапів навчальної діяльності у рамках методу проектів (етап підготовки, етап презентації та етап зворотного зв'язку). Висвітлено власний досвід використання методу проектів зі студентами економічних спеціальностей на прикладі вивчення теми «Знайомство з Іспанією».

Ключові слова: метод проектів, студенти економічних спеціальностей, етапи підготовки, досвід роботи.

The current stage of the development of society requires a review of approaches to teaching a foreign language. The purpose of the publication is to generalize the approaches to the essence of the project method and highlight the experience of using this method when organizing the educational process with students of economic specialties. The article presents the approach to the definition of the essence of this method (active discussion of a topic that is interesting and useful for students and which allows identifying problems in order to initiate students' desire for further study). The main features of educational projects are summarized (definition of a specific goal that allows using a foreign language in communication and obtaining new information; joint planning and implementation of projects by teachers and students; conducting independent research using various sources: websites, books, magazines, dictionaries, etc.; learning outcomes that can be demonstrated outside the audience and that can facilitate the organization of debates or discussions in real life). A mandatory element of the project method is teamwork, which requires students to be responsible for their part of the task, evaluate the results of their own work and the work of peers. The main advantages of the project method are summarized (memorization of lexical and grammatical units; creation of conditions for free expression and comprehension of information; enrichment of vocabulary; development of communicative skills; expansion of students' worldview). It is established that there are several stages of educational activities within the project method (stage of preparation, stage of presentation and stage of feedback). Our own experience of using the method of projects with students of economic specialties on the example of studying the topic "Getting to know Spain" is highlighted.

Key words: project method, students of economic specialties, stages of preparation, work experience.

УДК 378.14
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/47.40>

Прус Н.О.,
канд. пед. наук,
доцент кафедри іноземних мов
та міжкультурної комунікації
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний етап розвитку українського суспільства потребує все більшої взаємодії з країнами Європейського Союзу, тому вивченню іноземних мов у закладах вищої освіти приділяється значна увага не тільки під час підготовки майбутніх філологів, але й під час підготовки спеціалістів інших спеціальностей. Прагнення України до входу в ЄС, нові політичні обставини, розширення міжнародного співробітництва і міжнародних зв'язків вимагають вільного володіння іноземною мовою і, як наслідок, ефективних підходів до її викладання у закладах вищої освіти.

Одним із ефективних підходів до викладання іноземної мови є метод проектів, який використовується для комплексного вивчення іноземної мови.

Аналіз останніх досліджень та публікацій засвідчив, що до вивчення та аналізу впровадження методів проектів у навчальний процес неодноразово зверталися науковці. Так, М Бухаркіною розглядалася теорія та практика використання проектного методу під час викладання англійської мови, В. Каліта вивчала застосування методу проектів у викладанні іноземної мови як засіб створення навчальної середовища формування та розвитку життєвих компетентностей учнів середньої школи, Н. Пахомова розглядала теоретичні аспекти цього

методу, ефективність застосування методу проєктів в процесі навчання іноземним мовам була проаналізована Г. Шалацькою.

Разом із тим, вважаємо, що узагальнення підходів щодо сутності методу проєктів та висвітлення досвіду використання цього методу під час організації освітнього процесу зі студентами економічних спеціальностей не достатньо висвітлено у науковій літературі, що і є **метою** нашої публікації.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Ефективному вирішенню проблеми навчання іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації може сприяти метод проєктів, за допомогою якого стає можливим реалізувати одне із найскладніших та найсуттєвіших завдань методики: створення мовного середовища і, як наслідок, створення потреби використання іноземної мови на практиці.

У ході дослідження необхідно зазначити, що метод проєктів вже досить давно використовується у методиці викладання іноземної мови, але широкою популярністю почав користуватися на початку ХХІ століття, що пов'язано зі зміною орієнтацій цілей навчання.

За науковцями проєкт означає активне обговорення теми, яка є цікавою та корисною для здобувачів освіти і яка дозволяє виявити проблеми з метою ініціювання у студентів бажання до подальшого навчання [2; 4; 7].

На основі аналізу педагогічної літератури можна стверджувати, що метою методу проєктів є створення умов для самостійного набуття студентами знань у процесі вирішення практичних завдань, які потребують застосування знань з різних сфер, а до основних ознак навчальних проєктів відносять:

- визначення конкретної мети, яка дозволяє використовувати іноземну мову у спілкуванні та отримання нової інформації;
- спільне планування та проведення проєктів викладачем та здобувачами освіти, під час якого студенти виконують завдання, використовуючи іноземну мову;
- проведення самостійних досліджень за допомогою різних джерел інформації: сайтів, книжок, журналів, словників тощо;
- результат навчальної діяльності, який можна продемонструвати поза аудиторією та який може сприяти організації дебатів або дискусії у реальному житті, виправленню помилок, написанню есе тощо [8; 9].

Метод проєктів передбачає використання широкого спектру дослідницьких, проблемних та пошукових методів, які орієнтовані на практичний результат, значимий для студентів. Проєктна діяльність планується та здійснюється студентами самостійно та є заключним етапом циклу роботи над розвитком та удосконаленням усіх видів мовленнєвої діяльності [6].

У ході педагогічної діяльності ми переконалися, що метод проєктів є методом, який дозволяє підвищити мотивацію студентів щодо вивчення іспанської мови та створити позитивний настрій на опанування новими знаннями. Це відбувається за рахунок студентоцентричного підходу, тобто зміщення акцентів з викладача на студентів та створення умов співпраці та взаємодії між студентами та студентами та викладачем. Робота над проєктом дозволяє зрозуміти практичне значення вивчення іноземної мови, що також впливає на підвищення інтересу до вивчення дисципліни.

Метод проєктів базується на особистісно орієнтованому навчанні, яке спрямоване на врахування індивідуально психологічних особливостей студентів, цілеспрямованому формуванню особистості, загальнокультурному та особистісному розвитку молодих людей. Під час використання цього методу у здобувачів освіти розвивається самостійне мислення, креативність, фантазія, уміння не просто запам'ятовувати інформацію, а застосовувати знання на практиці, прогнозувати можливі варіанти виконання завдань та обирати способи та засоби їх реалізації, продемонструвати власні організаторські здібності [1; 4].

Обов'язковим елементом методу проєктів є робота у команді, що вимагає від студентів відповідального ставлення до своєї частини завдання, оцінки результатів власної праці та праці одногрупників. Досвід вирішення цілісного, хоча і навчального завдання, формує звичку доводити справу до логічного кінця.

До безперечних переваг методу проєктів можна віднести:

- мимовільне запам'ятовування лексичних та граматичних одиниць,
- створення умов для вільних висловів і осмислення інформації,
- збагачення словникового запасу;
- розвиток комунікативних умінь;
- розширення світогляду студентів;
- подолання проблеми інертності, безініціативності та сором'язливості під час спілкування іноземною мовою студентів [3; 5].

Досвід роботи засвідчив, що метод проєктів можливо використовувати у межах робочої програми під час вивчення майже усіх тем, оскільки вибір тематики залежить від її практичної значущості для здобувачів освіти. Можемо стверджувати, що метод проєктів доцільно використовувати на будь-якому етапі навчання за умови дотримання таких вимог:

- наявність проблеми або завдання, яка вимагає застосування інтегрованого знання та дослідницького пошуку для її вирішення;
- теоретична, практична та пізнавальна значущість результатів навчальної діяльності;
- самостійна робота здобувачів освіти;

- використання таких методів дослідження як визначення проблеми, висування гіпотези дослідження (за її наявності), оформлення кінцевих результатів проекту, аналіз отриманих знань, коригування висновків [4; 6; 8].

Необхідно зазначити, що існує декілька видів проектів: творчі, дослідницькі, інформаційні та рольово-ігрові. Зауважимо, що творчі проекти підходять здебільшого для студентів філологічних спеціальностей, коли проводиться робота над обговоренням того чи іншого літературного твору. У цьому випадку студенти можуть інсценувати діалоги героїв твору. Зі студентами економічних спеціальностей ми здебільше використовуємо інші види проектів [7; 10].

Інформаційні проекти спрямовані на збір інформації за темою та її презентації іншим одногрупникам, дослідницькі проекти можуть бути спрямовані на проведення розрахунків щодо аналізу економічної ситуації в країні, складання бізнес плану, модернізація роботи підприємства, знайомство з культурою країни та визначення схожості та відмінностей Іспанії та України.

Проілюструємо організацію проектної діяльності зі студентами на прикладі теми «Знайомство з Іспанією». Цей проект можна назвати практико-орієнтованим, його основною метою є вивчення культури та історії країни, мова якої вивчається, а також взаємовідносини між Іспанією та Україною.

Організація діяльності студентів відбувається у декілька етапів:

- підготовчий етап;
- етап презентації;
- аналіз діяльності студентів та надання зворотного зв'язку.

На першому етапі відбувається планування діяльності студентів та розподіл здобувачів освіти на робочі групи. Студентам надається перелік тем для створення проектів. Наприклад:

- основні історичні події країни;
- державний устрій Іспанії;
- економіка Іспанії;
- визначні пам'ятки архітектури країни;
- культура країни тощо.

Зазначимо, що перелік тем є орієнтовним і студенти самостійно можуть обрати аспект з цієї тематики для подальшої роботи. Також на підготовчому етапі студентам надаються активні лексичні одиниці, які можуть бути корисними для розкриття цієї теми. Головним завданням підготовчого етапу є збір інформації. Студенти мають опрацювати досить велику кількість джерел, щоб зібрати інформацію та ілюстрації до теми проекту.

Далі ми пропонуємо студентам продумати активну комунікативну ситуацію, яка сприятиме підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови. Паралельно з цим проводиться підготовча

робота над проектом, яка передбачає формулювання теми та визначення мети. Важливо, щоб під час здійснення проектної діяльності студенти користувалися всіма чотирма аспектами мови: читанням, аудіюванням, письмом та говорінням.

Під час роботи в групі над проектом студенти спочатку самостійно збирають інформацію щодо окремих аспектів з теми проекту, а потім під час групової роботи об'єднують його в одне ціле. Для цього вони мають відповісти на такі запитання: що саме необхідно розкрити в проекті; які питання можуть виникнути під час роботи над проектом та визначити шляхи їх вирішення. Так, працюючи над темою «Основні історичні події Іспанії» студенти спочатку самостійно збирають інформацію про події, що відбувалися в країні у різні віки, а потім діляться інформацією один з одним і все створюють цілісну презентацію.

Студенти, які розкривають тему «Державний устрій Іспанії» спочатку окремо розглядають гілки влади в країні, розподіл повноважень між ними, політичні партії країни, для того щоб потім також узагальнити досить велику кількість інформації та представити її у чітко структурованій формі. Говорячи про економіку країни студенти концентрують увагу на банківській системі країни, визначенні основних секторів економіки та партнерах, з якими співпрацює країна. Як правило, ті хто розкривають культуру країни концентрують увагу на видатних письменниках, композиторах та художниках, які зробили великий внесок не тільки у розвиток іспанської культури, але й світової в цілому.

Презентація відбувається безпосередньо під час аудиторного заняття. Причому студенти самостійно вирішують як саме вона буде відбуватися. Це може бути як класична презентація у форматі power point, так і постановка маленької п'єси або ведення діалогу з іншими студентами групи. Зазначимо, що ведення діалогу передбачає своєрідний мозковий штурм, коли студенти, які презентують свій проект, спочатку ставлять питання з тих аспектів, які вони будуть висвітлювати. Це дозволяє іншим здобувачам освіти налаштуватися на отримання нової інформації та почути відповіді на питання, на які вони не змогли відповісти під час мозкового штурму. Після завершення презентації учасники цих груп аналізують проект, коментують його та вносять доповнення, якщо вони такі мають. На заключному етапі виконання та презентація проекту аналізується викладачем як з точки зору розкриття теми, так і з точки зору правильного використання іноземної мови.

Висновки. Підсумовуючи, необхідно зазначити, що метод проектів спрямовано на розвиток комунікативних умінь студентів, активне залучення здобувачів освіти до навчальної діяльності та розвиток їх особистої відповідальності

за прогрес у навчанні. Такий підхід до навчання допомагає створити творчу атмосферу під час організації навчального процесу. Проектний метод навчання дозволяє студентами навчатися вільно, без примусу, і вчить студентів працювати із досить великим обсягом інформації. Цей метод сприяє розвитку особистості студентів, їхньому усвідомленню себе як члена групи.

Перспективи дослідження. У подальшому плануємо висвітлити підходи щодо організації роботи над дослідницькими проектами під час вивчення другої мови студентами-економістами.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бухаркіна М. Теорія і практика навчання англійської мови. Київ, 2009. 57 с.
2. Іжко Є. Метод проектів як один із засобів оптимізації автономного навчання. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Сер. «Педагогіка і психологія».* Педагогічні науки. 2014. № 2 (8). С. 92-98
3. Каліта В.В. Застосування методу проектів у викладанні іноземної мови як засіб створення навчальної середовища формування та розвитку життєвих компетентностей учнів. *Навчально-методичний збірник Запорізького університету*, 2010. 61 с.
4. Пахомова Н. Ю. Що таке метод проектів? *Шкільні технології*. 2004. № 4. С. 93-96
5. Шалацька Г.М. Проектна методика та ефективність її застосування в навчанні іноземним мовам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2010/Pedagogica/73668.doc.htm/
6. Beltyukova, N. P., Grishaeva, A. V., Karataeva, N. V. Foreign-Language Professional Project-based Method as a Means of Forming SocioCultural Competence in Non-Language-Majoring Students. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. № 154. P. 446 – 451.
7. Hafner M., Fun C. Project-Based Learning in a Technologically Enhanced Learning Environment for Second Language Learners: students' perceptions. *E-Learning and Digital Media*. 2012. № 9/2. P. 183–195.
8. Krumm Jürgen. Unterrichtsprojekte – praktisches Lernen im Deutschunterricht. *Fremdsprache Deutsch* 4, 1991. – S. 6.
9. Little D. Learner autonomy: drawing together the threads of self-assessment, goalsetting and reflection. *Language Learning & Technology*. 2012. № 5 Available at: <http://iteslj.org/Articles/Thanasoulas-Autonomy.html>
10. Thornton K., Gakuin O. Promoting Engagement with Language Learning Spaces: How to Attract Users and Create a Community of Practice. *SiSAL Journal*. 2016. Vol. 7. No. 3, September. P. 297-300.